

**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
Наказ Вінницького державного педагогічного  
університету  
імені Михайла Коцюбинського  
"28" 05 2015 р. № 91од

**Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла  
Коцюбинського**

## **ПОЛОЖЕННЯ**

**про організацію освітнього процесу  
у Вінницькому державному педагогічному університеті  
імені Михайла Коцюбинського**

**Вінниця 2015 р.**

## Зміст

1.	Загальні положення -----	3
2.	Нормативно-правові засади організації освітнього процесу -----	3
3.	Форми організації освітнього процесу -----	6
4.	Контроль та оцінювання якості освітнього процесу -----	11
5.	Система внутрішнього забезпечення якості освіти -----	15
6.	Особливості організації освітнього процесу за заочною формою навчання -----	16
7.	Організаційне та науково-методичне забезпечення освітнього процесу -----	17
8.	Навчальний час здобувачів вищої освіти -----	18
9.	Робочий час науково-педагогічного працівника -----	19
10.	Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти -----	20
11.	Заключні (прикінцеві) положення -----	22

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення є основним нормативним документом, що регламентує організацію та проведення освітнього процесу у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (далі Педуніверситет).

1.2. Положення розроблене з метою вдосконалення організації освітнього процесу у Педуніверситеті та адаптації нормативно-правової бази до вимог, визначених Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (далі ЄКТС).

1.3. Освітній процес у Педуніверситеті - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що проводиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

1.4. Мета організації освітнього процесу полягає у створенні умов для особистісного розвитку потенціалу студента, його творчої самореалізації, формуванні національних та загальнолюдських цінностей, створенні рівних можливостей для молоді у здобутті якісної освіти, підготовці компетентних фахівців, конкурентоздатних на національному та міжнародному ринках праці.

1.5. Освітній процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, ступеневої освіти, її наступності та неперервності, органічного поєднання освітньої і наукової діяльності, незалежності від впливу будь-яких політичних партій, громадських та релігійних організацій.

1.6. Освітній процес зорганізується з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, в галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

1.7. Зміст освіти - це науково обґрунтований навчальний матеріал, засвоєння якого забезпечує особі здобуття вищої освіти і певної кваліфікації.

1.8. Зміст освіти формується на основі освітньо-кваліфікаційної характеристики (далі ОКХ) та визначається освітньо-професійною програмою (далі ОПП), структурно-логічною схемою підготовки, навчальними планами, навчальними та робочими навчальними програмами дисциплін, індивідуальними навчальними планами студентів, нормативними документами МОН України та Педуніверситету. Нормативна частина змісту освіти визначається

галузевим стандартом освіти. Вибіркова частина змісту освіти визначається Педуніверситетом.

1.9. Організація освітнього процесу базується на багатоступеневій системі вищої освіти.

1.10. Освітній процес здійснюють структурні підрозділи: інститути, факультети, кафедри.

1.11. Основну відповідальність за якість освітнього процесу в університеті несуть ректор, керівники навчальних та навчально-наукових структурних підрозділів, професорсько-викладацький склад.

1.12. Мовою викладання у Педуніверситеті є державна мова відповідно до статті 48 Закону України «Про вищу освіту». З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності Педуніверситет має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та (або) іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

## **2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ**

2.1. Організація освітнього процесу у Педуніверситеті базується на Конституції України, Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», постановах Кабінету Міністрів України, інших актах законодавства України з питань освіти, нормативних документах Педуніверситету і даному Положенні.

2.2. Основними документами, що регламентують освітній процес є:

стандарт освітньої діяльності та вищої освіти - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності (ОКХ, ОПП, засоби діагностики якості вищої освіти, навчальні програми нормативних дисциплін);

- стандарт Педуніверситету (навчальний план, робочий навчальний план, навчальні програми вибіркового дисциплін, робочі навчальні програми дисциплін, графік освітнього процесу, розклад навчальних занять на півріччя, навчально-методичні комплекси дисциплін, індивідуальний навчальний план студента).

2.3. Програми підготовки фахівців за спеціальностями певних рівнів (ступенів) вищої освіти мають відповідати стандартам вищої освіти.

**Стандарт вищої освіти** - сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем (ступенем) вищої освіти в межах кожної спеціальності.

2.4. **Державні складові вищої освіти** містять:

- перелік галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними рівнями (ступенями) вищої освіти;
- перелік кваліфікацій за відповідними рівнями (ступенями) вищої освіти;
- вимоги до рівнів вищої освіти;
- вимоги до ступенів вищої освіти.

2.5. **Галузеві стандарти вищої освіти** включають складові:

- освітньо-кваліфікаційні характеристики випускників вищих навчальних закладів;
- освітньо-професійні програми підготовки;
- навчальні програми нормативних навчальних дисциплін;
- засоби діагностики якості вищої освіти.

Засоби діагностики якості вищої освіти визначають стандартизовані методики, які призначені для встановлення досягнутого рівня сформованості компетенцій випускника.

2.6. **Стандарти вищої освіти Педуніверситету** містять такі складові:

- перелік спеціалізацій;
- перелік профілів навчання для окремих спеціальностей;
- вибіркові частини освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників;
- вибіркові частини освітньо-професійних програм підготовки;
- вибіркові частини засобів діагностики якості вищої освіти;

- навчальні плани та робочі навчальні плани;
- навчальні програми вибіркового навчальних дисциплін;
- робочі навчальні програми.

2.7. Основним нормативним документом, що визначає освітній процес у Педуніверситеті, є навчальний план.

**Навчальний план** містить відомості про галузь знань, спеціальність, спеціалізацію (за наявності), ступінь вищої освіти, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, блок обов'язкових навчальних дисциплін (навчальні дисципліни, практики із зазначенням кількості кредитів ЄКТС та навчальних годин), дані про кількість і форми семестрового контролю, атестації в екзаменаційній комісії, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час (із розподілом його за видами навчальних занять: лекції, семінарські, практичні, лабораторні, індивідуальні заняття) та час, відведений на самостійну навчальну роботу. Перелік обов'язкових навчальних дисциплін становить максимум 75% від загального обсягу кредитів ЄКТС. Блок вибіркового навчальних дисциплін складає не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС. Із вибіркового навчальних дисциплін професійно-орієнтовані дисципліни для певної спеціальності становлять не менше 75%, а для дисциплін соціально-гуманітарної та економічної підготовки не більше 25%. У навчальному плані вибіркові дисципліни подаються на основі принципу альтернативності (не менше двох приблизно рівноцінних альтернатив на кожен позицію вибору). Студент, формуючи індивідуальний навчальний план на навчальний рік, здійснює вибір після ознайомлення з програмами навчальних дисциплін.

Навчальні плани складаються заступниками деканів-директорів інститутів, заступниками деканів факультетів з навчальної роботи на основі галузевих стандартів та стандартів вищої освіти Педуніверситету; погоджуються із завідувачами випускових кафедр, підписуються деканами-директорами інститутів (деканами факультетів). Після розгляду начальником навчально-методичного відділу моніторингу й аналізу якості освіти погоджуються першим проректором з науково-педагогічної роботи, розглядаються та схвалюються на засіданні науково-методичної ради Педуніверситету, розглядаються та ухвалюються Вченою радою Педуніверситету і затверджуються ректором Педуніверситету.

Погоджений у встановленому порядку оригінал навчального плану зберігається в дирекції інституту, деканаті факультету, копії надаються навчально-методичному відділу моніторингу й аналізу якості освіти, випусковим кафедрам.

Протягом усього терміну навчання студент навчається за навчальним планом, чинним для студентів цього року набору на момент їх вступу до Педуніверситету.

2.8. **Робочий навчальний план** складається для конкретизації освітнього процесу на кожний навчальний рік. У ньому враховуються поточні зміни в галузевих стандартах, підходах до освітнього процесу, щорічно розробляється окремо для кожної спеціальності (спеціалізації) заступником декана-директора інституту, декана факультету з навчальної роботи, підписується деканом-директором інституту, деканом факультету і затверджується першим проректором з науково-педагогічної роботи.

2.9. **Навчальна програма** визначає мету, завдання, зміст та обсяг дисципліни, рівень сформованості компетенцій, перелік рекомендованої літератури, форму підсумкового контролю успішності навчання та засоби діагностики успішності навчання. **Навчальна програма** нормативної дисципліни є складовою галузевого стандарту освіти.

Навчальна програма вибіркової дисципліни розробляється викладачем згідно з вимогами відповідних ОПП підготовки фахівців, розглядається та схвалюється на засіданні кафедри, рецензується членами навчально-методичної комісії інституту, факультету, розглядається та схвалюється науково-методичною радою Педуніверситету та Вченою радою Педуніверситету і затверджується ректором Педуніверситету.

Навчальна програма чинна 5 років з дня її затвердження. Якщо відбулися зміни в освітній програмі, навчальна програма потребує відповідних змін і повторного затвердження.

2.10. Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до освітньої програми підготовки, на підставі навчальної програми дисципліни та навчального плану складається робоча навчальна програма, яка є нормативним документом Педуніверситету.

**Робоча навчальна програма** дисципліни містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми поточного і підсумкового контролю, критерії оцінювання знань і вмінь студентів. Структурні складові робочої навчальної програми дисципліни включають: опис навчальної дисципліни із зазначенням кількості кредитів, модулів, змістових модулів із зазначенням загальної кількості годин та тижневих годин; мету та завдання навчальної дисципліни; інформаційний обсяг навчальної дисципліни, структура навчальної дисципліни, тематичний план; методи навчання та форми і методи контролю; розподіл балів за шкалою оцінювання; перелік навчально-методичної літератури.

Робоча навчальна програма розглядається і схвалюється на засіданні кафедри, навчально-методичної комісії інституту, факультету, затверджується першим проректором з науково-педагогічної роботи.

Робоча навчальна програма подається на затвердження до першого вересня (дисципліни, що читаються у першому півріччі), до першого лютого (дисципліни, що читаються у другому півріччі).

2.11. **Графік освітнього процесу** складається на кожний навчальний рік для студентів денної та заочної форм навчання і передбачає:

**для денної форми навчання:**

- кількість тижнів навчального року (40 разом із практиками та екзаменаційними сесіями);
- терміни початку та закінчення занять у кожному півріччі (I півріччя: з вересня по січень, II півріччя: з лютого по червень);
- канікулярний час (не менше 8 тижнів на навчальний рік);

**для заочної форми навчання:**

- настановна сесія для студентів ступеня бакалавра (1 курс) усіх спеціальностей проводиться у вересні;
- осінній консультпункт проводиться у жовтні-листопаді;
- зимова сесія проводиться у грудні - січні;
- весняний консультпункт для студентів ступеня бакалавра (1-2 курси) - березень-квітень;
- весняна сесія студентів ступеня бакалавра (3-4 курси), ОКР спеціаліста і ступеня магістра - березень - квітень;
- літня сесія студентів ступеня бакалавра - травень-червень;
- атестація здобувачів вищої освіти - червень.

Інститути та факультети на основі зазначеного графіку освітнього процесу розробляють індивідуально графіки освітнього процесу для студентів відповідного освітнього рівня та спеціальності згідно з навчальним планом.

2.12. **Навчально-методичні комплекси** для кожної дисципліни з урахуванням форми навчання розглядаються і затверджується на засіданні кафедри та навчально-методичної комісії інституту, факультету. Структура навчально-методичного комплексу: навчальний контент (конспект або короткий чи опорний конспект, або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, завдання для самостійної роботи студентів, набір питань, тестів, задач, завдань для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів, навчальна програма, робоча навчальна програма, методичні рекомендації до написання курсових та дипломних робіт, критерії оцінювання компетентності студентів, пакети комплексних контрольних робіт та ін.

2.13. Навчання студента здійснюється за індивідуальним навчальним планом.

**Індивідуальний навчальний** план студента складається на підставі навчального плану на кожний навчальний рік і включає усі нормативні навчальні дисципліни та частину

вибіркових навчальних дисциплін, обраних студентом з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки, затверджується деканом-директором інституту, деканом факультету.

Вибіркові навчальні дисципліни, введені Педуніверситетом в ОПІ підготовки і включені до індивідуального навчального плану студента, є обов'язковими для вивчення.

Контроль за виконанням індивідуального навчального плану студента здійснюється дирекцією інституту, деканатом.

2.14. Педуніверситет надає здобувачам вищої освіти можливість користуватися навчальними приміщеннями, бібліотеками, навчальною, навчально-методичною і науковою літературою, обладнанням, устаткуванням та іншими засобами навчання на умовах, визначених Правилами внутрішнього розпорядку.

### **3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

3.1. Формами здобуття певного ступеня вищої освіти у Педуніверситеті є денна форма навчання та заочна форма навчання, яка передбачає здобуття певного ступеня вищої освіти та кваліфікації без відриву від виробництва.

3.2. Навчальний рік включає дні: теоретичного навчання, практичної підготовки, підсумкового контролю (екзаменаційної сесії), канікули, які встановлюються двічі на рік, їх терміни визначаються графіком навчального процесу на кожний навчальний рік. Початок і закінчення навчання студента на відповідному курсі оформлюється наказами по Педуніверситету про переведення на наступний курс.

3.3. Нормативний термін підготовки бакалавра - 4 роки, термін підготовки бакалавра, який здобуває освіту на основі ступеня молодшого бакалавра, - 2 роки, спеціаліста - 1 рік, магістра - 2 роки.

3.4. Освітній процес у Педуніверситеті здійснюється у таких формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи.

3.5. Основні види навчальних занять:

- лекція;
- лабораторне заняття;
- практичне (семінарське) заняття;
- індивідуальне заняття;
- підвищення спортивної майстерності;
- консультація.

**3.6. Лекція** - це логічно завершений, науково обґрунтований та систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання.

Лекції з навчальних дисциплін проводять в аудиторіях, оснащених необхідними мультимедійними засобами навчання та обладнанням для демонстрацій, викладачі з високим рівнем науково-теоретичної підготовки: професори, доктори наук, доценти, кандидати наук, старші викладачі, а також провідні науковці або спеціалісти, запрошені для читання лекцій.

Викладач, який проводить лекції, зобов'язаний до початку навчального року подати кафедрі складену ним навчальну і робочу навчальну програми з дисципліни, комплект контрольних завдань для проведення підсумкового контролю.

Викладач, який проводить лекції, повинен мати широкий науковий світогляд, володіти ґрунтовними знаннями та практичним досвідом у відповідній науковій галузі, уміти системно, аргументовано, на належному науковому й методичному рівні викладати в лекціях теоретичні основи навчальної дисципліни. Його лекції мають бути глибокими за змістом та доступними за формою викладу.

Лектор, який уперше претендує на читання курсу лекцій, може бути зобов'язаний завідувачем кафедри до проведення пробних лекцій у присутності викладачів та наукових співробітників кафедри.

Лекції проводять для потоків студентів до 120 осіб. Потоки, що перевищують цю кількість, поділяються на менші відповідно до контингенту студентів.

**3.7. Практичне заняття** - вид навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача (викладачів) закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають вмінь та навичок їх практичного застосування шляхом виконання **відповідно** сформульованих завдань.

Практичні заняття проводять в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними мультимедійними засобами навчання. Практичне заняття проводять зі студентами, кількість яких не перевищує академічної групи (формування академічних груп здійснюють декани-директори інститутів, декани факультетів, кількісний склад академічної групи, як правило, 25-30 студентів), для практичних занять з іноземної мови - половина академічної групи.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Викладач, якому доручено проведення практичних занять, за узгодженням з викладачем, який проводить лекції з даної навчальної дисципліни, розробляє методичне забезпечення: індивідуальні завдання різної складності, контрольні завдання для виявлення ступеня сформованості необхідних компетентностей тощо.

Практичне заняття включає проведення поточного контролю засвоєння знань, формування компетентностей, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язання контрольних завдань, їх перевірку та оцінювання. Оцінки (бали) за практичне заняття виставляються у «Журнал обліку роботи академічної групи».

Оцінки (бали), одержані студентами за практичні заняття, враховуються при виставленні семестрової підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

**3.8. Лабораторне заняття** - вид навчального заняття, на якому студент під керівництвом викладача проводить натурні або імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень, набуває практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, обчислювальною технікою, вимірною апаратурою, оволодіває методиками експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі тощо та обробки отриманих результатів.

Лабораторні заняття проводять у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов освітнього процесу. В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводити в умовах реального професійного середовища (у школі, на виробництві тощо). Лабораторне заняття проводиться зі студентами, кількість яких становить половину академічної групи, підгрупа не перевищує 15 осіб. З окремих навчальних дисциплін, що регламентуються відповідними нормативними документами, допускається поділ підгрупи з чисельністю студентів меншою, ніж 15 осіб, виходячи із особливостей вивчення цих дисциплін та вимог охорони праці та санітарних норм.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Заміна лабораторних занять іншими видами навчальних занять не дозволяється.

Лабораторне заняття включає проведення контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання власне лабораторних досліджень, оформлення індивідуального звіту про виконану роботу та її захист. Виконання лабораторної роботи оцінюється викладачем. Оцінки (бали) за лабораторне заняття виставляються в «Журнал обліку роботи академічної групи».

Оцінки (бали) за виконання лабораторних робіт враховуються при виставленні семестрової підсумкової оцінки (балів).

**3.9. Семінарське заняття** - вид навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію з обговорення попередньо визначених проблем.

Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Семінарські заняття проводять в аудиторіях або навчальних кабінетах з однією академічною групою.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх усні виступи, активність у дискусії, вміння формулювати та аргументувати свою позицію

тощо. Підсумкові оцінки (бали) за кожне семінарське заняття вносяться в «Журнал обліку роботи академічної групи».

Оцінки (бали), одержані студентами за семінарські заняття, враховуються при виставленні семестрової підсумкової оцінки (балів) з даної навчальної дисципліни

**3.10. Індивідуальні заняття** проводяться, як правило, зі студентами мистецьких спеціальностей з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Організація і проведення індивідуальних занять доручається викладачам із відповідною фаховою підготовкою.

Індивідуальні заняття організуються на мистецьких спеціальностях за окремим графіком. Види індивідуальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення, форми й методи поточного та підсумкового контролю (крім атестації) визначаються робочою навчальною програмою, індивідуальним навчальним планом студента. Контроль за дотриманням графіку проведення індивідуальних занять покладається на дирекцію інституту, деканатом факультету.

**3.11. Підвищення спортивної майстерності** - це вид фахового навчального заняття, що проводиться зі студентами відповідно до їх спортивної кваліфікації в обраному виді **спорту**. Кількість студентів у групі підвищення спортивної майстерності визначається відповідно до спортивної кваліфікації та складає:

- навчально-тренувальні групи - 10-15 осіб;
- групи спортивного удосконалення - 8 - 12 осіб;
- групи вищої спортивної майстерності - 2 - 6 осіб.

**3.12. Факультативні заняття** - це форма організації освітнього процесу в позаурочний час, спрямована на розширення та поглиблення знань, вироблення умінь та навичок студентів із навчальних дисциплін відповідно до їх запитів, здібностей, а також на підвищення активності їх пізнавальної діяльності.

У Педуніверситеті факультативні заняття проводяться із таких навчальних дисциплін: англійська мова для професійного спілкування, фізичне виховання. Із максимального тижневого бюджету часу студента денної форми навчання, який становить 54 години, 4 години на тиждень відводяться на факультативні заняття.

**3.13. Консультація** - вид навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною чи проводитися для групи студентів, залежно від того, чи викладач консулює студентів із питань, пов'язаних з виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Обсяг часу, відведений викладачу для проведення консультацій із конкретної дисципліни, визначається індивідуальним планом роботи викладача. Консультації протягом семестру, індивідуальні консультації щодо підготовки курсових, дипломних робіт проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, затвердженим завідувачем кафедри. Консультації перед екзаменами проводяться за графіком, затвердженим деканом-директором інституту, деканом факультету.

**3.14. Самостійна** робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної форми навчання, регламентується навчальним планом і повинен складати від 1/3 до 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни.

Зміст самостійної роботи студента з конкретної дисципліни визначається робочою навчальною програмою і забезпечується навчально-методичними матеріалами, підручниками, навчальними і методичними посібниками, конспектами лекцій, збірниками

завдань, комплектами індивідуальних семестрових завдань, практикумами, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи тощо.

Контроль за самостійною роботою студентів проводиться у формі: захисту рефератів, колоквиуму, індивідуального навчально-дослідного завдання, тестування, контрольної роботи, науково-практичної конференції тощо.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

**3.15. Курсова робота** - один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого характеру, яка має на меті не лише поглиблення, узагальнення й закріплення знань студента із навчальної дисципліни, а й застосування їх у вирішенні конкретного фахового завдання та вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології.

Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Теми курсових робіт із переліком літератури, індивідуальними завданнями та необхідними методичними рекомендаціями щодо їх виконання щорічно подаються викладачами та розглядаються і схвалюються на засіданні кафедри (1,3,5,7-й семестри - у вересні, 2,4,6,8 -й семестри - у січні).

Захист курсових робіт проводиться перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри за участю керівників курсових робіт. Результати захисту курсових робіт оцінюються та вносяться у протокол засідання комісії по захисту курсових робіт, після чого керівник курсової роботи вписує результати у заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку.

Курсові роботи і протоколи захисту зберігаються на кафедрі протягом трьох років, потім списуються в установленому порядку.

**3.16. Дипломна робота** виконується на завершальному етапі навчання студента у вищому навчальному закладі за ступенем вищої освіти бакалавра, магістра.

Виконання дипломної роботи передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних та інших завдань; розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою дипломної роботи.

Процедура захисту дипломної роботи регламентується Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії для атестації осіб, які здобувають ступінь бакалавра, магістра у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського, затвердженого наказом від 26.02.2015 р. № 33 од.

3.17.

**Практика** є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців певного ступеня вищої освіти. Мета практики - набуття студентами професійних компетентностей для подальшого використання їх у реальних виробничих умовах. Перелік усіх видів практик для кожної спеціальності денної і заочної форм навчання, їх тривалість і терміни визначаються навчальним планом спеціальності.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні необхідного обсягу практичних компетентностей відповідно до різних ступенів вищої освіти.

Зміст і послідовність проходження практики визначається наскрізною та робочою програмами практик. Зміст наскрізної програми повинен відповідати Положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженому наказом МО України від 08.04.93. № 93, зареєстрованому в МЮ України 30.04.1993 р. № 35 (зі змінами), Положенню про проведення практики студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, навчальному плану спеціальності й кваліфікаційній характеристиці фахівців.

**Наскрізна програма практики** - це навчально-методичний документ, який містить перелік усіх видів практик згідно з навчальним планом певної спеціальності за відповідним ступенем

вищої освіти. Змістом наскрізної програми практики мають бути: перелік усіх видів практик та їх тривалість; мета й завдання практик; визначення усіх компетентностей згідно з вимогами освітньо-професійної програми; орієнтовний перелік можливих видів й форм роботи; перелік документації, яка необхідна для проходження практики; підсумковий контроль. Наскрізна програма практики складається керівниками практики, розглядається і схвалюється на засіданні випускової кафедри, рецензується членами навчально-методичної комісії інституту, факультету, розглядається та схвалюється на засіданні науково-методичної ради Педуніверситету та Вченої ради Педуніверситету, затверджується ректором Педуніверситету.

**Робоча програма практики** - це навчально-методичний документ, який регламентує порядок проведення окремої практики. Зміст робочої програми практики: вступ; мета та завдання практики; перелік компетентностей, яких має набути студент під час практики; база практики; зміст практики, її структура, періодичність етапів; рекомендована література для ефективного проведення практики; методичні рекомендації щодо виконання конкретних практичних завдань і ведення документації; перелік індивідуальних завдань студентам; вимоги до документації, яка ведеться студентом під час практики; підведення підсумків практики; критерії оцінювання. Робоча програма практики складається керівником практики, розглядається і схвалюється на засіданні кафедри, навчально-методичної комісії інституту, факультету, і затверджується першим проректором з науково-педагогічної роботи.

Основними видами практик в університеті є навчальна й виробнича.

Завдання навчальної практики - ознайомлення студентів зі специфікою майбутнього фаху, отримання первинних професійних компетентностей із дисциплін фундаментальної, природничо-наукової та загальноекономічної, професійної і практичної підготовки.

Мета виробничої практики - закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення дисциплін професійної і практичної підготовки, вироблення практичних компетентностей фаху.

На навчальну та виробничу практики студенти направляються згідно з наказом по Педуніверситету.

Відповідальність за організацію, проведення й контроль практики покладається на ректора.

Навчально-методичне керівництво практикою здійснює сектор організації навчальних та виробничих практик навчально-методичного відділу моніторингу й аналізу якості освіти.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво й виконання програми практики забезпечують відповідні кафедри та керівники практики від Педуніверситету.

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Загальна форма звітності студента за практику - письмовий звіт, підписаний і оцінений керівником практики від Педуніверситету. Звіт з практики захищається студентом на засіданні кафедри або на підсумковій конференції за результатами практики. Форма підсумкового контролю з усіх видів практики - диференційований залік.

Оцінка (бали) за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості, залікової книжки.

Студент, який не виконав програму практики і отримав оцінки «неприйнятно», «незадовільно», має право пройти практику повторно у наступному семестрі (крім останнього семестру).

#### **4. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

4.1. Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання у Педуніверситеті. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами компетентностей вимогам нормативних документів щодо вищої освіти та документів Педуніверситету.

4.2. В освітньому процесі використовуються такі види контролю: поточний, підсумковий.

4.3. Поточний контроль проводиться викладачами на усіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю - перевірка рівня підготовки студентів до виконання професійних завдань та забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація,

отримана при поточному контролі, використовується викладачем для коригування методів і засобів навчання; студентами - для планування самостійної роботи.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту лабораторних робіт, виступів на семінарських та практичних заняттях, тестів, колоквіумів, проведення контрольних робіт, ректорських контрольних робіт тощо. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання рівня набутих компетентностей студента визначаються кафедрою. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для виставлення заліку і враховуються викладачами при виставленні підсумкової екзаменаційної оцінки (балів) з даної дисципліни.

**4.3.1. Модульний контроль** є складовою кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу. Завданням модульного контролю є оцінювання компетентностей студентів, набутих під час засвоєння окремого модуля дисципліни. Кожен окремих модуль може включати семінарські, практичні, лабораторні заняття, колоквіуми, тести, завдання для самостійної роботи, контрольні роботи тощо.

Кількість модулів залежить від числа кредитів, відведених для вивчення дисципліни в семестрі.

Модульна оцінка - це сума балів, отриманих студентом за виконання усіх видів робіт, передбачених цим модулем.

Перелік завдань, які студент зобов'язаний виконати за кожний модуль навчальної дисципліни, критерії їх оцінювання та розподіл балів, відведених для оцінювання усіх форм поточного контролю, визначається робочою навчальною програмою дисципліни і доводиться до відома студентів на початку семестру.

**4.4. Підсумковий контроль** включає семестровий контроль та атестацію осіб, які здобувають ступінь бакалавра, магістра.

**4.4.1. Семестровий підсумковий контроль** проводиться у формі семестрового екзамену чи заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і у терміни, встановлені навчальним планом.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання екзамену чи заліку визначається як сума поточної й семестрової оцінок у балах.

Студент, який отримав оцінку «незадовільно», має право ліквідувати академічну неуспішність: перший раз у день ліквідації академічної неуспішності, визначений у розкладі екзаменаційної сесії, екзамен приймає викладач, який був екзаменатором; другий раз впродовж 5 робочих днів наступного семестру екзамен складається комісією, яка створюється деканом-директором інституту, деканом факультету у складі не менше трьох науково-педагогічних працівників. Для ліквідації академічної неуспішності оформляється додаткова екзаменаційна відомість. У разі прийому екзамену комісією - екзаменаційну відомість підписують усі члени комісії. Замість перескладання комісією студент може вибрати повторне вивчення дисципліни в наступному навчальному періоді.

У разі отримання оцінки «неприйнятно» студент зобов'язаний повторно вивчити дисципліну в наступному навчальному періоді.

Оцінка заноситься до екзаменаційної (залікової) відомості, залікової книжки, крім негативних оцінок, які заносяться лише у заліково-екзаменаційну відомість.

При проведенні семестрового підсумкового контролю із навчальної дисципліни, яка вивчається впродовж двох і більше семестрів і має форму підсумкового контролю лише в останньому семестрі (залік чи екзамен), у кожному семестрі підсумковий семестровий бал заноситься у 3-й розділ «Журналу обліку роботи академічної групи» та в окрему робочу відомість, яка зберігається у дирекції інституту, деканаті факультету.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни виставляється за розширеною шкалою підсумкового контролю:

Оцінка ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки - 50, максимальний -100
<b>A</b>	відмінно	90-100
<b>B</b>	дуже добре	80-89
<b>C</b>	добре	75-79
<b>D</b>	задовільно	60-74
<b>E</b>	достатньо	50-59
<b>FX</b>	незадовільно	35-49
<b>F</b>	неприйнятно	1-34

Результати семестрового контролю обговорюються на засіданнях кафедр, ректорату, Вченої ради Педуніверситету і є одним із важливих чинників системи внутрішнього забезпечення якості освіти в Педуніверситеті.

**Семестровий** екзамен - це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного і практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр. Складання екзамену здійснюється під час екзаменаційної сесії відповідно до затвердженого в установленому порядку розкладу.

Перелік питань, що виносяться на екзамен, критерії оцінювання відповідей визначаються кафедрою, включаються до робочої програми, доводяться до відома студентів.

При проведенні семестрового контролю екзаменатор повинен мати таку документацію: затверджені завідувачем кафедри (із зазначенням номера протоколу та дати засідання кафедри) екзаменаційні білети;

- екзаменаційну залікову відомість, підписану деканом - директором інституту, деканом факультету

- екзаменаційні матеріали, затверджені належним чином (за необхідності).

Семестровий екзамен приймає викладач кафедри, який викладав цю навчальну дисципліну відповідно до річного навчального навантаження, за обов'язкової присутності асистента.

**Семестровий** залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять (тощо), самостійної роботи під час виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, модульних контрольних робіт. Залік виставляється за умови, якщо студент виконав основні види навчальної роботи, визначені робочою навчальною програмою дисципліни, та отримав не менше 50 балів. Складання заліків, як правило, проводиться на останньому практичному чи лабораторному занятті.

Відповідно до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи усі заліки диференційовані.

Право на складання сесії за індивідуальним графіком отримує студент, який має на це підстави, як правило, коли він за станом здоров'я чи з інших поважних обставин не міг скласти екзамену чи заліки за розкладом. Дозвіл на складання заліково-екзаменаційної сесії за індивідуальним графіком дається студентові розпорядженням декана-директора інституту, декана факультету. Розпорядження видається за заявою та пред'явленням відповідних документів, які надають студенту право на перенесення терміну сесії.

**4.4.2. Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавра, магістра.** Метою атестації студента є встановлення фактичної відповідності рівня освітньої (кваліфікаційної) підготовки вимогам ОКХ. Атестація для осіб, які здобувають ступінь бакалавра, магістра, здійснюється екзаменаційною комісією (далі ЕК), після завершення навчання за певним ступенем вищої освіти. ЕК оцінює рівень науково-теоретичної і практичної підготовки

випускників, вирішує питання про здобуття певного ступеня вищої освіти, присвоєння відповідної кваліфікації та видачу документа державного зразка про вищу освіту.

ЕК організовується щорічно для кожної спеціальності певного ступеня вищої освіти для всіх форм навчання і діє відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії для атестації осіб, які здобувають ступінь бакалавра, магістра у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського, затвердженого наказом по Педуніверситету від 26.02.2015 р. № 33 од.

Голови ЕК затверджуються наказом по Педуніверситету з числа провідних науково-педагогічних працівників. Пропозиції щодо голів ЕК дирекції та деканат повинні надати до навчально-методичного відділу моніторингу й аналізу якості освіти до кінця лютого, а пропозиції до складу ЕК - до початку квітня. Персональний склад членів екзаменаційної комісії і екзаменаторів затверджується наказом ректора не пізніше, ніж за місяць до початку роботи екзаменаційної комісії.

Атестація проводиться у формі захисту дипломної роботи або (та) державних екзаменів відповідно до вимог ОПП.

Вимоги до змісту дипломних робіт, програму та екзаменаційні білети з екзаменів визначає випускова кафедра з урахуванням вимог ОКХ.

До атестації допускаються студенти, які успішно виконали освітню програму зі спеціальності відповідного ступеня вищої освіти, відповідно до укладеного договору. До захисту дипломних робіт допускаються студенти, які виконали роботу, одержали на неї відгук керівника, рецензію та візу завідувача кафедри про допуск до захисту.

Списки допущених до атестації осіб, які здобувають ступінь бакалавра, магістра, затверджуються наказом ректора.

На підготовку студентів до екзамену необхідно планувати не менше п'яти днів.

Робота ЕК проводиться у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Розклад засідань ЕК, узгоджений з головою комісії, затверджується першим проректором з науково-педагогічної роботи не пізніше, ніж за місяць до початку атестації. Тривалість екзамену і захист дипломних робіт не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

Екзамен проводиться як комплексна перевірка знань студентів за білетами (комплексними контрольними завданнями), складеними у відповідності до програми атестації. Результати складання екзамену та захисту дипломних робіт оцінюються відповідно до розширеної шкали підсумкового контролю. Рішення ЕК про оцінювання рівня підготовки студентів, а також про присвоєння студентам-випускникам кваліфікації та видачу їм документів державного зразка про вищу освіту приймається екзаменаційною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

Студенту, який успішно склав екзамен, захистив дипломну роботу, рішенням ЕК присвоюється відповідна кваліфікація і видається документ про освіту державного зразка. Документ про вищу освіту з відзнакою видається студенту, який отримав підсумкові оцінки «відмінно» не менше як з 75% усіх навчальних дисциплін, курсових робіт, практик та індивідуальних завдань, передбачених навчальним планом певного ступеня вищої освіти, а інші оцінки «добре», склав екзамен чи захистив дипломну роботу з оцінками «відмінно».

Отримання студентом незадовільної оцінки на одному з екзаменів не позбавляє його права продовжувати проходити наступні етапи атестації. Студент, який не захистив дипломну роботу, не склав екзамен або не з'явився на захист (екзамен) без поважних причин, відраховується з вищого навчального закладу, йому видається академічна довідка.

Студентам, які не захищали дипломну роботу або не склали екзамен з поважної, документально підтвердженої, причини, може бути продовжений строк навчання до наступного терміну роботи ЕК, але не більше, ніж на один рік.

Атестація здійснюється відкрито і гласно. Усі засідання ЕК протоколюються. Протоколи підписують голова та члени ЕК, які брали участь у засіданні.

Протоколи передаються в архів, де зберігаються протягом 75 років. Дипломні роботи після їх захисту зберігаються на відповідних кафедрах 5 років. Після закінчення роботи

екзаменаційної комісії голова складає звіт і подає його до навчально-методичного відділу моніторингу й аналізу якості освіти. У звіті голови екзаменаційної комісії аналізується рівень підготовки випускників, якість виконання дипломних робіт, відповідність тематики та змісту робіт сучасним вимогам, дається характеристика компетентностей студентів, недоліки в підготовці з окремих дисциплін (питань), висловлюються рекомендації щодо поліпшення освітнього процесу.

**4.5. Ректорські контрольні роботи** є однією із форм внутрішнього забезпечення якості освіти. Ректорські контрольні роботи проводяться раз на рік.

Графік проведення ректорських контрольних робіт складається навчально-методичним відділом моніторингу й аналізу якості освіти за поданням дирекцій, деканатів і затверджується першим проректором з науково-педагогічної роботи. Відповідальними за проведення ректорських контрольних робіт призначаються члени Вченої ради Педуніверситету.

Студенти, не пізніше ніж за тиждень, повинні бути ознайомлені з графіком проведення ректорських контрольних робіт і прикладами завдань попередніх років.

За дорученням завідувача кафедри викладачі розробляють не менше 30 варіантів завдань і зразки правильних відповідей до кожного варіанту, критерії оцінювання робіт. Матеріали до ректорських контрольних робіт розглядаються і схвалюються на засіданні кафедри. Зміст, обсяг, структуру та форму контрольної роботи визначає кафедра. За формою така робота може бути тестом, розгорнутою відповіддю на питання, комбінованим завданням тощо.

Робота виконується на аркушах зі штампом Педуніверситету і триває, як правило, дві академічні години. Ректорська контрольна робота вважається виконаною, якщо на ній були присутні не менше 90% студентів. У іншому випадку призначається інший термін проведення ректорської контрольної роботи. При визначенні якісного показника успішності та абсолютної успішності студенти, які не з'явилися на ректорську контрольну роботу без поважної причини, прирівнюються до тих студентів, які отримали негативні оцінки, а ті студенти, які були відсутні з поважних причин, до загальної кількості студентів, що писали ректорську контрольну роботу, не долучаються, таким чином обрахунки проводяться без їхнього врахування.

Результати ректорських контрольних робіт аналізуються навчально-методичним відділом моніторингу й аналізу якості освіти, обговорюються на засіданнях кафедр. Начальник навчально-методичного відділу моніторингу й аналізу якості освіти доповідає про результати ректорських контрольних робіт на засіданні ректорату.

Виконані ректорські контрольні роботи, завдання до них, зразки відповідей та критерії оцінювання зберігаються у навчально-методичному відділі моніторингу й аналізу якості освіти протягом одного року.

## **5. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

5.1. Відповідно до статей 16 і 32 Закону України «Про вищу освіту» вищі навчальні заклади зобов'язані мати внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. У Педуніверситеті ця система передбачає здійснення таких заходів:

- визначення принципів і процедур забезпечення якості вищої освіти та ухвалення їх Вченою радою Педуніверситету;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання студентів, науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Педуніверситету, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників і студентів Педуніверситету;
- інші процедури і заходи.

5.2. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Педуніверситеті регламентується Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського.

5.3. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти за поданням Педуніверситету оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

## **6. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ЗАОЧНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ**

6.1. Прийом на заочну форму навчання здійснюється відповідно до Правил прийому до Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Особи, які навчаються за заочною формою, мають статус студента і на них поширюються права і обов'язки, визначені чинним законодавством.

6.2. Відповідно до «Кодексу Законів про працю», Закону України «Про відпустки» та Постанови Кабінету Міністрів України від 28 червня 1997 року № 634 «Про порядок, тривалість та умови надання щорічних відпусток працівникам, які навчаються у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання, де навчальний процес має свої особливості», для осіб, які навчаються за заочною формою навчання передбачені пільги у вигляді додаткових оплачуваних відпусток і відпусток без збереження заробітної плати.

6.3. Зміст, обсяг, структура та компетентності студентів, які навчаються без відриву від виробництва, мають відповідати вимогам галузевого стандарту освіти, встановленим для відповідного ступеня вищої освіти.

6.4. Тривалість програм підготовки визначається стандартами освіти і навчальними планами. Навчальні плани для студентів-заочників за переліком дисциплін, кількістю годин та кредитів - формами підсумкового контролю мають відповідати навчальним планам денної форми навчання. Перелік дисциплін може відрізнятися за рахунок вибіркових дисциплін і спеціалізацій.

6.5. Навчальний процес за заочною формою навчання організовується відповідно до цього Положення і здійснюється під час сесій і консультпунктів. Сесія та консультпункт для заочної форми навчання - це частина навчального року, протягом якого здійснюються усі форми освітнього процесу, передбачені навчальним планом (лекції, лабораторні, практичні та семінарські заняття, консультації та контрольні заходи).

6.6. Організація навчання за заочною формою під час сесій і консультпунктів здійснюється відповідно до графіку навчального процесу, робочих навчальних планів на поточний рік, планів-календарів, які доводяться до відома усіх студентів перед початком навчального року.

6.7. Виклик студентів на сесію здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу довідкою-викликом, яка є підставою для надання додаткової оплачуваної відпустки студентам, які виконали навчальний план за попередній семестр. Довідка-виклик є документом суворої звітності і підлягає реєстрації в окремій книзі із зазначенням номера та дати видачі. Викликом на консультпункт є план-календар, який підписується деканом-директором інституту (деканом факультету), погоджується з начальником навчально-

методичного відділу моніторингу й аналізу якості освіти та затверджується першим проректором з науково-педагогічної роботи.

6.8. Студенти, які працюють за обраним фахом (спеціальністю) або мають досвід практичної роботи, можуть бути звільнені від проходження виробничої практики, надавши у дирекцію, деканат копію трудової книжки, довідку та характеристику з місця роботи. В інших випадках студенти проходять виробничу практику за відповідною програмою для денної форми навчання.

## **7. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НАУКОВО - МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

7.1. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу є необхідною умовою якісного засвоєння освітніх програм підготовки фахівців і включає:

- стандарти вищої освіти (державний стандарт вищої освіти, галузеві стандарти вищої освіти, стандарти вищої освіти Педуніверситету);
- навчально-організаційні документи дирекцій, деканатів, кафедр;
- навчально-методичні комплекси дисциплін;
- інформаційне забезпечення освітнього процесу (підручники, навчальні посібники, методичні матеріали, наочні посібники, комп'ютерні програми з навчальних дисциплін тощо);
- засоби діагностики якості освіти.

7.2. Документацією дирекції, деканату з науково-методичного та організаційного забезпечення освітнього процесу є:

- положення про інститут, факультет;
- державний стандарт вищої освіти;
- галузеві стандарти вищої освіти (ОКХ, ОПП, засоби діагностики якості вищої освіти);
- копії ліцензії та сертифікатів;
- план роботи дирекції, деканату на навчальний рік;
- навчальні плани;
- робочі навчальні плани;
- розклад занять;
- електронна база даних про студентів з використанням відповідних програм АСУ «Деканат»;
- журнали обліку роботи академічної групи;
- особові картки студентів;
- відомості обліку успішності;
- зведена відомість успішності студентів;
- витяги з наказів про зарахування, переведення, відрахування, поновлення студентів, зміну прізвища, надання академічної відпустки, повернення з академічної відпустки, переведення з інших навчальних закладів, переведення з однієї форми навчання на іншу, призначення стипендій тощо;
- копії наказів про призначення наставників академічних груп;
- протоколи засідань стипендіальної комісії;
- копії документів студентів-пільговиків (осіб, які постраждали внаслідок катастрофи на ЧАЕС; дітей-сиріт; студентів, які мають дітей, та ін.);
- списки студентів, які мешкають у гуртожитку;
- графіки проведення відкритих занять.
- склад, план роботи і протоколи засідань навчально-методичної комісії.

Документи навчально-методичної комісії інституту, факультету зберігаються у голови комісії. Документація кафедр з науково-методичного та організаційного забезпечення освітнього процесу:

- план роботи кафедри на навчальний рік;
- протоколи засідань кафедри;
- список співробітників кафедри, аспірантів, докторантів;

- навчальні програми з дисциплін кафедри;
- робочі навчальні програми;
- навчально-методичні комплекси;
- обсяг навчальної роботи на навчальний рік;
- розподіл навчальної роботи кафедри на навчальний рік;
- звіти кафедри про виконання навчальної роботи;
- індивідуальні плани викладачів кафедри;
- журнали обліку роботи викладачів;
- графік консультацій;
- графік підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедри;
- графік відкритих занять;
- журнал взаємних і контрольних відвідувань занять науково-педагогічних працівників кафедри;
- журнал контрольних відвідувань занять завідувачем кафедри;
- тематика курсових робіт, затверджена на засіданні кафедри;
- протоколи захисту курсових робіт;
- журнал реєстрації курсових робіт;
- курсові роботи (термін зберігання 3 роки);
- акти про знищення курсових робіт, термін зберігання яких завершився;
- накази про затвердження тематики дипломних робіт;
- журнал реєстрації дипломних робіт;
- дипломні роботи (термін зберігання 5 років);
- екзаменаційні білети;
- критерії оцінювання знань та умінь студентів;
- програми практик (наскрізні, робочі);
- звіти про практики (термін зберігання 3 роки).

## **8. НАВЧАЛЬНИЙ ЧАС ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**8.1.** Навчальний час студента визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення програми підготовки за певним ступенем вищої освіти.

**8.2.** Обліковими одиницями навчального часу студента є:

**8.2.1. Навчальний рік** - завершений період навчання студента протягом одного навчального року. Тривалість навчального року складає 52 тижні, з яких не менше 8 тижнів становить сумарна тривалість канікул. Тривалість теоретичного навчання, обов'язкової практичної підготовки, семестрового контролю та виконання індивідуальних завдань складає **40** тижнів на рік. Решта 4 тижні на рік, відводиться на атестацію (на останньому році навчання), а також може бути використана для перескладання, повторного вивчення дисциплін тощо.

**8.2.2. Навчальний семестр** - складова частина навчального часу студента, яка закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом, регламентується графіком навчального процесу на кожний навчальний **рік і не може** перевищувати 20 тижнів.

**8.2.3.** Навчальний тиждень - складова частина навчального часу студента. Максимальний бюджет 54 академічні години.

**8.2.4. Навчальний день** - складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин.

**8.2.5. Академічна година** - це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Дві академічні години утворюють пару академічних годин. У разі проведення пари без перерви, її тривалість не повинна бути меншою 80 хвилин.

**8.3. Кредит** - одиниця ЄКТС (30 академічних годин), яка визначає навчальне навантаження, необхідне для засвоєння змістових модулів (навчальних занять, самостійної роботи). Навчальному навантаженню повного навчального року відповідає 60 кредитів, семестру разом з екзаменаційною сесією - 30 кредитів.

8.4. Завершення навчання студента ступеня бакалавра, магістра у певному навчальному році оформляється відповідними (перевідними) наказами.

8.5. Навчальні заняття проводяться за розкладом, який складається заступником декана-директора (декана) з навчальної роботи, погоджується із начальником навчально-методичного відділу моніторингу й аналізу якості освіти та затверджується першим проректором з науково-педагогічної роботи. Копія розкладу навчальних занять подається до навчально-методичного відділу моніторингу й аналізу якості освіти.

Для складання розкладу можливе використання відповідного програмного забезпечення.

Розклад має забезпечити виконання навчального плану в повному обсязі щодо навчальних занять.

8.6. Забороняється відволікати студентів від участі в навчальних заняттях і контрольних заходах, установлених розкладом, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

## **9. РОБОЧИЙ ЧАС НАУКОВО - ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

9.1. Робочий час науково-педагогічних працівників Педуніверситету визначається Кодексом законів про працю України, Законом України «Про вищу освіту», цим Положенням.

9.2. Робочий час науково-педагогічного працівника - це обсяг його навчальних, методичних, наукових і організаційних обов'язків у поточному навчальному році, відображений в індивідуальному плані. Тривалість робочого часу викладача з повним обсягом обов'язків становить не більше 1548 годин на навчальний рік при середньотижневій тривалості 36 годин.

9.3. Обсяг навчального навантаження науково-педагогічного працівника вимірюється в академічних (облікових) годинах і не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

9.4. Розрахунок робочого часу науково-педагогічних працівників проводиться відповідно до наказу МОН України від 07.08.2002 р. №450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів».

9.5. Види навчальних занять, що входять до навчального навантаження науково-педагогічних працівників, затверджуються наказом по Педуніверситету, відображаються в індивідуальних планах викладачів та картках навчального навантаження.

9.6. Науково-педагогічні працівники складають індивідуальні плани, що затверджуються на засіданні кафедри і підписуються завідувачем кафедри. Індивідуальні плани завідувача кафедри підписуються деканом-директором інституту, деканом факультету.

Методична, наукова, організаційна робота науково-педагогічних працівників планується у відповідних розділах індивідуальних планів із зазначенням кількості годин.

При підведенні підсумків навчального року на засіданні кафедри обговорюється питання про виконання індивідуальних планів науково-педагогічними працівниками.

Звіт про виконання навчального навантаження науково-педагогічними працівниками подається до навчально-методичного відділу моніторингу й аналізу якості освіти (за семестр, за навчальний рік).

9.7. У випадках виробничої необхідності викладач може бути залучений до виконання навчального навантаження понад обов'язковий обсяг навчального навантаження, визначеного індивідуальним планом, у межах свого робочого часу. Додаткова кількість облікованих годин не може перевищувати 25 % обов'язкового обсягу (600 годин) навчального навантаження.

9.8. На час хвороби, відрядження, відпустки науково-педагогічного працівника завідувач кафедри забезпечує його заміну науково-педагогічними працівниками кафедри, перерозподіляє його навантаження та повідомляє про це дирекцію (деканат). Зняття та перерозподіл годин проводиться наказом по Педуніверситету за поданням декана-директора, декана і погодженням першого проректора з науково-педагогічної роботи. Відомості про зміни навчального навантаження вносяться до індивідуальних планів науково-педагогічних працівників.

9.9. Графік робочого часу науково-педагогічних працівників визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних заходів та іншими видами робіт, передбаченим індивідуальним планом викладача. Науково-педагогічні працівники зобов'язані дотримуватися встановленого їм графіку робочого часу.

9.10. Забороняється відволікати науково-педагогічних працівників від проведення навчальних занять і контрольних заходів, передбачених розкладом.

## **10. ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**10.1.** Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення студентів у Педуніверситеті здійснюється відповідно до статті 46 Закону України «Про вищу освіту», інших нормативно-правових актів.

**10.2.** Підставами для **відрахування** студента з Педуніверситету є:

- завершення навчання за відповідною освітньою програмою;
- власне бажання;
- порушення умов контракту (договору), укладеного між Педуніверситетом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує навчання;
- невиконання навчального плану;
- переведення до іншого вищого закладу освіти;
- інші випадки, передбачені законом.

Відрахування неповнолітніх студентів здійснюється за погодженням зі службою у справах дітей та радою студентського самоврядування.

Відрахування студентів проводиться наказом по Педуніверситету за поданням декана-директора інституту, декана факультету, за погодженням із студентським самоврядуванням інституту, факультету та профспілковою організацією Педуніверситету.

Особам, відрахованим з Педуніверситету, видається академічна довідка встановленої форми та оригінал документів про попередню освіту. До академічної довідки не вносяться навчальні дисципліни, з яких студент одержав негативні оцінки під час семестрового контролю, не пройшов практики, не захистив курсової роботи. Студентам, які вибули з першого семестру і не склали екзаменів та заліків, видається довідка із записом, що студент заліків та екзаменів не складав. Реєстрація академічних довідок проводиться в спеціальній книзі. До особової справи студента для передачі в архів додаються: копія академічної довідки, завіреної і скріпленої печаткою, залікова книжка, індивідуальний навчальний план студента, студентський квиток.

**10.3.** Студент Педуніверситету має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої програми:

- за станом здоров'я;
- призовом на строкову службу у разі втрати права на відстрочку від неї;
- сімейними обставинами;
- навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав), якщо інше не передбачене міжнародними актами чи договорами між Педуніверситетом та іншим вищим навчальним закладом, тощо. Особам, які перервали навчання, надається академічна відпустка в установленому порядку.

**Академічна відпустка** - це перерва у навчанні, право на яку студент отримує у зв'язку із обставинами, які унеможливають виконання навчального плану.

Максимальна тривалість академічної відпустки встановлюється до одного року. При необхідності тривалість академічної відпустки може бути подовжена ще на один рік.

Академічна відпустка за медичними показаннями надається студентам на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії (ЛКК). Надання академічної відпустки оформляється відповідним наказом ректора із зазначенням підстави надання відпустки та її терміну. За весь період навчання студент може скористатися правом на отримання академічної відпустки, як правило, один раз.

Відпустки по вагітності та пологах, по догляду за дитиною надаються відповідно до Кодексу законів України про працю.

**10.4. Поновлення** до складу студентів здійснюється ректором, незалежно від тривалості перерви в навчанні, причини відрахування, трудового стажу, форми навчання і з урахуванням здатності претендента успішно виконувати графік освітнього процесу.

При наявності академічної різниці студент пише заяву на ім'я ректора з проханням дозволити ліквідувати академічну різницю. Заступник декана-директора інституту, декана факультету визначає академічну різницю, складає графік її ліквідації, який затверджує декан- директор інституту, декан факультету. Після ліквідації академічної різниці подається заява про поновлення. Обсяг додаткових кредитів, які студент може отримати за навчальний рік при ліквідації академічної різниці, не повинен перевищувати 20 кредитів (10 кредитів при зарахуванні на останній рік навчання).

Поновлення студентів на перший курс забороняється. Студенти, які були відраховані з першого курсу, можуть бути поновлені на другий курс за умови ліквідації ними академічної різниці до початку навчальних занять.

Заява про поновлення або переведення розглядається протягом двох тижнів, і заявникові повідомляються умови поновлення на навчання або причина відмови.

Переведення студентів, а також поновлення до складу студентів осіб, які були відраховані з навчальних закладів, здійснюється, як правило, під час канікул.

Студенту, поновленому у Педуніверситеті або переведеному з іншого закладу освіти, видається залікова книжка з проставленими перезарахованими оцінками, індивідуальний навчальний план студента. Перезарахування результатів раніше складених студентом заліків та екзаменів проводиться деканом - директором інституту, деканом факультету з академічної довідки за умови ідентичної назви, обсягу навчальної дисципліни та форм підсумкового контролю. В інших випадках питання про перезарахування результатів заліків та екзаменів вирішується відповідними кафедрами за умови відповідності програмних вимог з цих дисциплін (завідувач кафедри подає вмотивований висновок).

До особової справи студента, переведеного з іншого закладу освіти або поновленого до складу студентів, додаються: витяг з наказу про переведення чи поновлення, заява, академічна довідка.

**10.5. Переведення** студентів Педуніверситету з одного ВНЗ до іншого незалежно від форми навчання, однієї спеціальності на іншу в межах однієї галузі знань здійснюється згідно з Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих навчальних закладів, затвердженого наказом МО України від 15 липня 1996 року № 245.

Переведення студентів з іншого закладу освіти III-IV рівнів акредитації, незалежно від форми навчання, до Педуніверситету здійснюється за згодою ректорів обох навчальних закладів за умови наявності вакантних місць ліцензованого обсягу. Студент, який бажає перевестись до іншого закладу освіти, подає на ім'я ректора навчального закладу, в якому він навчається, заяву про переведення і, одержавши його письмову згоду, звертається з цією заявою до ректора того закладу освіти, до якого він бажає перевестись. При позитивному розгляді заяви і за умови ліквідації академічної різниці, ректор видає наказ, згідно з яким студент допускається до занять, а до закладу освіти, в якому студент навчався раніше, направляє запит щодо одержання його особової справи. Особова справа студента, який переводиться до іншого навчального закладу, в тижневий термін пересилається на адресу другого закладу освіти. У навчальному закладі, де студент навчався раніше, залишаються копії академічної довідки, навчальної картки студента, залікова книжка та список пересланих документів. Порядок збереження цих документів такий самий, як і особових справ студентів. Наказ ректора про зарахування студента видається після одержання особової справи студента.

Особи, які навчалися за державним замовленням, можуть бути переведені та поновлені на місця державного замовлення за умови наявності таких вакантних місць. При відсутності вакантних держбюджетних місць вищезгадані особи за їх згодою можуть бути переведені або поновлені на навчання на контрактній основі.

Особи, які навчаються в державному закладі освіти за договором, можуть бути переведені на навчання на таких самих умовах до інших державних закладів освіти. Такі переведення можуть бути здійснені за умови наявності вакантних місць ліцензованого обсягу та згоди замовників, що фінансують підготовку. Переведення таких осіб на вакантні місця держзамовлення може здійснюватися на конкурсній основі і за умови згоди замовників.

При існуванні дво- або тристоронніх угод (договорів) на підготовку фахівців, переведення студентів з одного напрямку підготовки на інший, з однієї форми навчання на іншу, з одного закладу освіти до іншого здійснюється за умов внесення відповідних змін до даних угод і з дотриманням вимог чинного законодавства.

Особи, які навчаються в акредитованому недержавному закладі освіти, можуть бути переведені до університету на умовах, що передбачені для осіб, які навчаються в державному закладі за договором, а також за конкурсом на вільні місця за держзамовленням.

Особи, які навчаються в неакредитованих недержавних закладах освіти, не користуються правом переведення або поновлення до Педуніверситету.

Переведення студентів з однієї спеціальності на іншу в межах однієї галузі знань, або з однієї форми навчання на іншу в межах Педуніверситету здійснює ректор при наявності вакантних місць.

Переведення осіб, які навчаються у Педуніверситеті, на місця, що фінансуються за кошти фізичних (юридичних) осіб, та місця, що фінансуються за кошти державного бюджету, здійснюється відповідно до Положення про порядок переведення осіб, які навчаються за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, на навчання за державним замовленням або осіб, які навчаються за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського, затвердженого наказом ректора від 26.02.2015 р. №30 од.

## **11. ЗАКЛЮЧНІ (ПРИКІНЦЕВІ) ПОЛОЖЕННЯ**

11.1. Нормативний термін підготовки спеціаліста (1 рік), провадиться за освітньо-професійними програмами, чинними у Педуніверситеті на час вступу, з видачею документа про вищу освіту державного зразка.

11.2. Останній прийом на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста проводиться у 2016 року.

11.3. У 2015-2016 навчальному році термін підготовки магістра (1 рік), провадиться за освітньо-професійними програмами, розробленими на 2015-2016 навчальний рік для здобувачів ступня вищої освіти магістра.

11.4. Прийом на здобуття ступеня вищої освіти магістра з терміном підготовки 2 роки буде проводитися з 2016 році.

11.5. Студенти, які здобувають ступінь вищої освіти бакалавра та освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за освітньо-професійними програмами, що не мають форми атестації «дипломна робота», рішенням випускової кафедри дозволяється писати дипломну роботу замість одного із державних екзаменів, якщо вони навчаються на «відмінно», «дуже добре», «добре» і виявили себе в науковій роботі.

11.6. Обсяг навчального навантаження науково-педагогічних працівників на навчальний рік за рішенням Вченої ради Педуніверситету може диференціюватися відповідно до займаної науково-педагогічним працівником посади та ефективності методичної, наукової, організаційної роботи.

Начальник навчально-методичного відділу  
моніторингу й аналізу якості освіти

Т.Ф. Гонтар

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені Михайла Коцюбинського

"28" 05 2015 р.  
м. Вінниця

**НАКАЗ**

№ 91од

**Про затвердження Положення про  
організацію освітнього процесу у  
Вінницькому державному педагогічному  
університеті імені Михайла  
Коцюбинського**

На підставі рішення Вченої ради університету) від 27 травня 2015 р. (протокол №14) за результатами експертизи науково-методичної ради університету (протокол №5 від 18.05.2015р.)

**НАКАЗУЮ:**

Затвердити Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (додається).

Підстава: рішення Вченої ради від 27 травня 2015 року (протокол №14), службова записка вченого секретаря Вченої ради Лапшиної І.М.

В.о. ректора

І.Є. Руснак